

SELETUSKIRI

regionaalministri määruse „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse alusel kehtestatud maaeluministri ja regionaalministri määruste muutmise seoses vähese tähtsusega abi andmise aluste muutumisega“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 67 lõike 2, § 69 lõigete 3 ja 9, § 70 lõike 2 ja § 82 lõike 3 ning kalandusturu korraldamise seaduse § 41 lõike 4, § 42 lõike 1, § 47 lõigete 3 ja 8, § 52 lõike 3 ja § 54 lõike 9 alusel.

Eelnõuga asendatakse viited komisjoni määrusele (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8), viidetega komisjoni määrusele (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023),¹ ning viide komisjoni määrusele (EL) nr 360/2012 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 114, 26.04.2012, lk 8–13) viitega komisjoni määrusele (EL) 2023/2832 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2832, 15.12.2023).² Kuni 31. detsembrini 2023 kehtinud komisjoni määruste (EL) nr 1407/2013 ja (EL) nr 360/2012 kohta viis Euroopa Komisjon läbi avalikud konsultatsioonid vastavalt 27. juunist 2022 kuni 25. juulini 2022 ning 12. detsembrist 2022 kuni 9. jaanuarini 2023. Uued Euroopa Komisjoni määrused jõustusid 1. jaanuaril 2024 ja kehtivad kuni 31. detsembrini 2030. Euroopa Komisjoni määrused on riigisisisesse õigusesse otsekohalduvad.

Samuti täpsustatakse regionaalministri 18. oktoobri 2023. a määruses nr 69 „Perioodi 2021–2027 kogukonna juhitud kohaliku arengu toetus“ riigiabi andmise aluseid. Lisatakse viide komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78), artiklile 19a. Siiani oli viidatud komisjoni määrusele (EL) nr 651/2014 artiklit nimetamata. Kohustus viidata konkreetsele artiklile on sätestatud konkurentsiseaduse § 34² lõikes 2².

Riigiabi andmise alusena ei kohaldata enam komisjoni määrust (EL) 2022/2472, millega tunnistatakse teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamisel siseturuga kokkusobivaks (ELT L 327, 21.12.2022, lk 1–81), kuna ei ole ette näha, et toetust antakse riigiabina, mis jääks välja komisjoni määruse (EL) nr 651/2014, (EL) 2023/2831, (EL) nr 1408/2013 või (EL) 2023/2832 kohaldamisalast.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi regionaalarengu osakonna nõunik Pirkko-Liisa Meius (625 6534, pirkko-liisa.meius@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi on eelnõule teinud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigused osakonna peaspetsialist Christel Ilves (625 6261, christel.ilves@agri.ee) ning keeleliselt on eelnõu ja seletuskirja toimetanud sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

¹ Leitav: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=OJ:L_202302831

² Leitav: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32023R2832>

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb viiest paragrahvist, millest §-des 1–4 asendatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 67 lõike 2, § 69 lõigete 3 ja 9, § 70 lõike 2 ja § 82 lõike 3 ning kalandusturu korraldamise seaduse § 41 lõike 4, § 42 lõike 1, § 47 lõigete 3 ja 8, § 52 lõike 3 ja § 54 lõike 9 alusel antud toetusmeetmete määrustes viited komisjoni määrusele (EL) nr 1407/2013 viidetega komisjoni määrusele (EL) 2023/2831 ja viide komisjoni määrusele (EL) nr 360/2012 viitega komisjoni määrusele (EL) 2023/2832 ning seetõttu muudetakse ka kohaldatavat vähese tähtsusega abi määra või muid tingimusi. Samuti lisatakse viide üldise grupierandi määruse (EL) nr 651/2014 artiklile 19a ning eemaldatakse viide komisjoni määrusele (EL) 2022/2472. Eelnõu §-s 5 sätestatakse rakendussäte.

Peamised muudatused komisjoni määruses (EL) 2023/2831 on vähese tähtsusega abi ülemmäära tõstmine ettevõtja kohta 200 000 eurolt 300 000 eurole, et võtta arvesse pärast komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 jõustumist toimunud inflatsiooni kasvu. Samuti muudeti vähese tähtsusega abi kumuleerumise arvestuspõhimõtet: seni kehtinud komisjoni määruses (EL) nr 1407/2013 arvestati vähese tähtsusega abi suuruse arvestamisel kolme majandusaastat, komisjoni määruse (EL) 2023/2831 kohaselt tuleb vähese tähtsusega abi andmisel arvesse võtta kolmel eelneval aastal antud vähese tähtsusega abi kogusummat (abi andmise kuupäevast kolm aastat tagasi). Samuti kaotati maanteetranspordiettevõtjale antava vähese tähtsusega abi madalam piirmäär ja lisati liikmesriikidele kohustus registreerida vähese tähtsusega abi riiklikul või ELi tasandil kehtestatud keskregistris alates 1. jaanuarist 2026, vähendades sellega ettevõtjate aruandluskohustust.

Peamised muudatused komisjoni määruses (EL) 2023/2832 on seni kehtinud antava abi ülemmäära tõstmine ettevõtja kohta 500 000 eurolt 750 000 eurole, et võtta arvesse pärast komisjoni määruse (EL) nr 360/2012 jõustumist toimunud inflatsiooni kasvu. Nii nagu komisjoni määruses (EL) 2023/2831 muutus ka komisjoni määruses (EL) 2023/2832 vähese tähtsusega abi kumuleerumise arvestuspõhimõte: ka komisjoni määruse (EL) 2023/2832 kohaselt tuleb vähese tähtsusega abi andmisel arvesse võtta kolmel eelneval aastal antud vähese tähtsusega abi kogusummat (abi andmise kuupäevast kolm aastat tagasi). Liikmesriikidele kehtestati kohustus registreerida vähese tähtsusega abi riiklikul või ELi tasandil kehtestatud keskregistris alates 1. jaanuarist 2026, vähendades sellega ettevõtjate aruandluskohustust.

Eelnõu §-ga 1 muudetakse maaeluministri 23. oktoobri 2015. a määrust nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektitoetus“.

Määruse § 34 lõiget 11 muudetakse tulenevalt komisjoni määruses (EL) 2023/2831 sätestatud nõudest, mille kohaselt ei tohi ühele ettevõtjale toetuse andmisele vahetult eelnenud kolme aasta jooksul antud vähese tähtsusega abi koos taotletava toetusega ületada vähese tähtsusega abi ülemmäära 300 000 eurot.

Määruse § 34 lõigetes 12 ja 13 asendatakse viited komisjoni määrusele (EL) nr 1407/2013 viidetega komisjoni määrusele (EL) 2023/2831.

Eelnõu §-ga 2 muudetakse regionaalministri 18. oktoobri 2023. a määrust nr 69 „Perioodi 2021–2027 kogukonna juhitud kohaliku arengu toetus“.

Määruse § 30 lõikes 2 asendatakse viide komisjoni määrusele (EL) nr 1407/2013 viitega komisjoni määrusele (EL) 2023/2831 ning viide komisjoni määrusele (EL) nr 360/2012 viitega komisjoni määrusele (EL) 2023/2832.

Arvestades konkurentsiseaduse § 34² lõikes 2² sätestatud, täiendatakse määruse § 30 lõiget 3 viitega komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artiklile 19a.

Määruse § 30 lõige 4 tunnistatakse kehtetuks, kuna ei ole ette näha, et toetust on vaja anda riigiabina, mis jääb väljapoole komisjoni määruse (EL) nr 651/2014, (EL) 2023/2831, (EL) nr 1408/2013 või (EL) 2023/2832 kohaldamisala.

Eelnõu §-ga 3 muudetakse maaeluministri 17. juuni 2015. a määrust nr 68 „Teadmussiirde ja teavituse toetus“.

Määruse § 2 lõikes 2 ning § 19 lõigetes 3 ja 5 asendatakse viited komisjoni määrusele (EL) nr 1407/2013 viidetega komisjoni määrusele (EL) 2023/2831.

Määruse § 19 lõige 1 muudetakse tulenevalt komisjoni määruses (EL) 2023/2831 sätestatud nõudest, mille kohaselt ei tohi ühele ettevõtjale toetuse andmisele vahetult eelnenud kolme aasta jooksul antud vähese tähtsusega abi koos taotletava toetusega ületada vähese tähtsusega abi ülemmäära 300 000 eurot.

Määruse § 19 lõige 2 muudetakse tulenevalt komisjoni määruses (EL) 2023/2832 sätestatud nõudest, mille kohaselt ei tohi ühele ettevõtjale toetuse andmisele vahetult eelnenud kolme aasta jooksul antud vähese tähtsusega abi koos taotletava toetusega ületada vähese tähtsusega abi ülemmäära 750 000 eurot.

Eelnõu §-ga 4 muudetakse maaeluministri 29. juuli 2015. a määrust nr 75 „Uute toodete, tavade, protsesside ja tehnoloogiate arendamise toetus“.

Määruse § 2 lõikes 1, § 4 lõike 7 punktis 2 ja § 4 lõikes 8 asendatakse viited komisjoni määrusele (EL) nr 1407/2013 viidetega komisjoni määrusele (EL) 2023/2831.

Määruse § 4 lõike 7 punkti 1 ja § 9 lõiget 2 muudetakse tulenevalt komisjoni määruses (EL) 2023/2831 sätestatud nõudest, mille kohaselt ei tohi ühele ettevõtjale toetuse andmisele vahetult eelnenud kolme aasta jooksul antud vähese tähtsusega abi koos taotletava toetusega ületada vähese tähtsusega abi ülemmäära 300 000 eurot.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse määruse jõustumise aeg: määrust rakendatakse tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2024.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks komisjoni määrus (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023), ning komisjoni määrus (EL) 2023/2832 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2832, 15.12.2023).

4. Määruse mõjud

Muudatusega ei kaasne täiendavaid mõjusid meetme rakendamisel, kuivõrd määrused viiakse Euroopa Komisjoni määrustega kooskõlla. Määrustes asendatakse viited komisjoni määrusele (EL) nr 1407/2013 viidetega komisjoni määrusele (EL) 2023/2831 ja viide komisjoni määrusele (EL) nr 360/2012 viitega komisjoni määrusele (EL) 2023/2832. Peamised seda toetusmeedet puudutavad muudatused on kolmeaastase ajavahemiku kohta kohaldatava vähese tähtsusega abi ülemmäära tõstmine ettevõtja kohta 200 000 eurolt (kehtis alates 2008. aastast) 300 000 eurole,

et võtta arvesse inflatsiooni. Üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi ülemmäär tõuseb 500 000 eurolt 750 000 eurole. Ka arvestatakse kolmeaastast ajavahemikku edaspidi jooksvalt, mitte enam majandusaastapõhiselt.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõuga ei kaasne riigieelarvele kulusid ega tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrust rakendatakse tagasiulatuvalt 1. jaanuarist 2024.

Alates 1. jaanuarist 2024 kehtivad uued komisjoni vähese tähtsusega abi määrused (EL) 2023/2831 ja (EL) 2023/2832. Samas on komisjoni määrustes (EL) nr 1407/2013 ja (EL) nr 360/2012 säte, mille kohaselt määruse „kehtivusaja lõppedes kuulub käesoleva määruse tingimustele vastav mis tahes vähese tähtsusega abi kava käesoleva määruse reguleerimisalasse veel kuue kuu jooksul“. Seega, arvestades, et komisjoni määrustes (EL) 2023/2831 ja (EL) 2023/2832 kehtestatud tingimused on varasemaga võrreldes muutunud taotlejale soodsamaks, on õigustatud lähtuda tingimustest, mis on sätestatud uutes vähese tähtsusega abi määrustes. Samuti aitab see nii abi andjate kui ka abi saajate seas vältida segadust, mis tekiks erinevatele taotlejatele erineva vähese tähtsusega abi määruse alusel toetuse määramisega. Kõikide taotluste rahuldamisel uuest vähese tähtsusega abi määrusest lähtumisel peaks parimal moel tagama võrdse kohtlemise ja seejuures ka riigisisese õiguse kooskõla komisjoni määrustega. See ei tähenda, et antav toetus peab suurenema, vaid toetus kujuneb endiselt lähtuvalt meetmest ja võib jääda väiksemaks, kui on maksimaalne vähese tähtsusega abi ülempiir.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning arvamuse andmiseks Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ametile.